BANI EXEMPLARUL. — ANUL XXXII. — N-rul 321 · 6 PAGINI · VINERI 21 NOEMBRIE 1914

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 8.15 / 18.— — STRĂINĂTATE: 3 luni Lei 10.- / 6 luni 20.- / Un an 40.-

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 50
Idem pag. IV " " 40
Inserţii şi reclame 3,50 linia
Anunţuri sau informaţiuni mărturare după mărime de la 60—150 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Redacţia şi Administraţia: — Bucureşti — 11, Brezoianu, 11

Situaţia franco-englezilor excelentă

Bucureşti, 20 Noembrie 1914

In chestia spionajului

In vremuri şi împrejurări ca cele de astăzi, e firesc ca să se nască mult mai lesne de cât în timpuri normale, bănuieli împotriva unui posibil spionaj ce ar avea de obiect mijloacele de apărare ale ţărei. Astfel s'a şi întâmplat că s'a svonit zilele acestea cum că nişte străini stabiliţi vremelnic în ţară ca funcţionari ai unei societăţi particulare ar fi fost surprinşi îndeletnicindu-se cu ridicări de planuri de tunele şi de alte poziţii strategice, — ba s'a mai spus că s'ar fi găsit asupra lor un stoc de însemnări reprezintând nu numai poziţiile de pe valea Prahovei, ci şi fortificaţiile Bucureştilor!

Ziarul oficios „Viitorul" desmint aceste svonuri, punându-le în socoteala imaginaţiei „reporterilor amatori de ştiri senaţionale". Dacă ştirea nu e adevărată, cu atât mai bine; dar adevărat este iarăş că svonul a circulat chiar în localităţile de pe valea Prahovei, înainte de a fi fost prins şi relatat de către reporterii de ziare.

Încă odată însă: cu atât mai bine dacă ştirea nu e adevărată. Insemnează însă oare aceasta că avem să considerăm drept absurdă chiar şi bănuiala posibilităţii unui spionaj?

Am auzit şi afirmarea că la noi un spionaj de asemenea natură nici nu şi-ar avea raţiunea, deoarece tot ce priveşte mijloacele noastre de apărare ar fi un secret public, cunoscut în deosebi, până în cele mai mici amănunte, în Austro-Ungaria, — dacă nu chiar şi în Bulgaria! — Dar aceasta nu poate să fie aşa, ci desigur vor fi şi printre mijloacele noastre de apărare multe secrete, a căror desvăluire trebuie ferită cu cea mai mare grijă.

N'avem noi lege contra spionajului? Aşa ştim că o avem; aplicarea ei riguroasă se impune, şi acest lucru trebuie să se ştie de către toţi.

Să nu cădem nici în bănuieli neîntemeiate. In ţara noastră trăiesc mulţi străini cari, dacă şi câştigă aci existenţa, şi unii chiar luxul existenţei, rămân în chip firesc în suflet cu dragostea de ţara lor, — şi aceasta nimenea nu poate să le-o ia în nume de rău. Dar această dragoste ei au să o pună în concordanţă cu situaţia şi cu atitudinea ţării în care trăiesc, — iar din moment ce aşa ceva nu le-ar fi cu putinţă, ar fi mai bine ca să nu aştepte a fi invitaţi să-şi strămute sentimentele cu totul în partea lor.

Cât pentru acei străini, a căror atitudine continuă să fie corectă, ei nu trebuie să aibă nici temerea că ar putea fi molestaţi în viaţa şi îndeletnicirile lor cinstite.

Aceasta este norma de care trebuie să ne conducem, şi care se poate rezuma în două cuvinte: nu acuzări neîntemeiate, dar — vigilenţă.

Germanii ameninţă

— IN CHESTIA PROCESULUI MEDICILOR GERMANI IN FRANŢA —

Colonia, 18. — „Koelnische Zeitung" află din Berlin: Demersurile făcute pe lângă guvernul francez, prin mijlocirea ambasadorilor americani la Berlin şi Paris, cu privire la condamnarea medicilor militari germani, ţind la anularea verdictului. Este acum rândul guvernului francez să vorbească. El trebue să ştie, sau va afla în mod oficial, că sentinţa consiliului de războiu francez e bazată pe o eroare. Guvernul francez are ocaziunea de a interveni din oficiu pentru a anula o sentinţă emisă prin eroare; în cazul contrar germanii vor şti să tragă consecinţele. (K. B.)

Presa bulgară
contra blocului balcanic

Sofia, 18. — *Cu privire la sforţările Triplei-Înţelegeri şi mai ales ale Rusiei de a provoca formarea unui bloc balcanic, ziarul „Dnevnik" scrie:*

Rusia, fălindu-se cu rolul ei de liberator, vrea să sileacă astăzi pe Bulgaria la o procedare care contrazice făţiş interesele noastre. Diplomaţia rusă, care a făcut bancrută anul trecut, vrea azi să sugereze Bulgariei că interesele acesteia ar fi asigurate printr'un nou bloc balcanic, care tinde la salvarea Serbiei în agonie. Nu este oare prea plicticos pentru Rusia să repete mereu aceeaşi fabulă, când realitatea a probat în destul că tocmai alianţa balcanică a pricinuit ruina balcanică? Făgăduielile că Bulgaria în alianţă cu sârbii, grecii şi românii va putea realiza idealurile ei, sunt curată înşelăciune. Mulţumim pentru asemenea solicitudine slavă. Lăsaţi pe Bulgaria cel puţin să se reculeagă din urmările sfaturilor voastre părinteşti. Voi aţi voi să desăvârşiţi ruina Bulgariei prin sentimentele voastre pretinse slave şi să profanaţi cele mai sfinte sentimente ale Bulgariei, prin ideile voastre platonice slave.

Aşa zisul slavism al diplomaţiei ruse a compromis existenţa Bulgariei. Bulgaria îşi aşteaptă justificarea dela istorie şi dela Dumnezeu. (K. B).

PERSIA NU ESTE CONTRA RUSIEI

Petrograd, 18. — Se află din Ispahan că în timpul sărbătoarei Moharrem, care a fost urmată de numeroase intrunări ale progresiştilor, agenţi provocatori au pronunţat discursuri în favoarea Turciei, căutând a face să ia naştere o mişcare antirusă. Mulţimea s'a arătat indiferentă la aceste discursuri şi chiar şi-a arătat simpatia pentru Rusia. Acest fapt pune în relief încă odată valoarea ştirilor ce emană de la Constantinopol, cari caută să facă a se crede că Persia este plină de tendinţe rusofobe. (Westnik).

Deschiderea Reichstagului

Berlin, 18.— *Inainte de a se începe deliberările comisiunii libere a Reichstagului, cancelarul a exprimat într'o scurtă alocaţiune bucuria sa de a putea din nou să intre în contact personal cu reprezentanţii poporului. A lăudat în urmă în termeni entuziaşti spiritul excelent al armatei şi flotei cum şi unitatea poporului german. Cancelarul şi-a rezervat dreptul a face mâine declaraţii importante asupra situaţiei politice. (Wolffbureau).*

Afganistanul
păstrează neutralitatea

Londra, 17 (sosită 18). — O telegramă adresată unui ziar spune că emirul Afganistanului a scris viceregelui Indiilor, confirmând în mod lămurit hotărîrea sa de a păstra neutralitatea Afganistanului. Astfel era de prevăzut că emirul împărtăşeşte simţimântul general al cercurilor musulmane din afara Turciei, cu privire la declaraţiunea de războiu premeditată de ea. Efectele declaraţiunii emirului asupra triburilor de la graniţă sunt excelente, iar misiunea trimisă din Constantinopole în Persia şi în Afganistan a eşuat. (Reuter).

Imprumutul de războiu austriac

Viena, 18. — In ultimele zile s'au făcut mari şi numeroase subscrieri pentru împrumutul de războiu austriac. Rezultatul definitiv ar fi trecut de 1.600 milioane. (K. B.).

PE FRONTUL OCCIDENTAL

Progresele armatelor aliate

— Aprovizionarea germanilor devine cu neputinţă —

Paris, 18. — *Situaţiunea pe front nu s'a schimbat simţitor între zilele 8—14 inclusiv. Inamicul s'a uzat în atacuri zadarnice parţiale; noi l'am contraatacat făcându-i perderi mari şi obţinând unele câştiguri.*

Dela mare la Lys situaţiunea noastră materială şi morală este escelentă. Marile sforţări ale germanilor au fost îndreptate spre a distruge Ipres, pentru care pe lângă baterii au întrebuinţat un tren blindat, subt direcţiunea unui balon captiv. Rarile atacuri ale infanteriei germane au fost făcute de către unităţi foarte reduse iar respingerea lor a fost foarte crâncenă, înmulţind isprăvile săvârşite fie de către detaşamente, fie în mod individual. De altfel, războiul în tranşee comportă îndrăzneală, curaglu, sânge rece nebănuit. Oamenii noştri şi-au transformat poziţiunile în adevărate fortăreţe, având acum gustul lucrărilor de a părare.

In sectorul de la Oise la Vosgi, contrariu comunicatelor lor, germanii n'au mai arătat nici o activitate şi n'au obţinut nici un rezultat.

Ei nu pot revendica în mod legitim de cât distrugerea sistematică a monumentelor fără importanţă militară, pe când artileria noastră a obţinut succese substanţiale distrugând germanilor avioanele şi baterille şi nimicindu-le atacurile.

Tot aşa şi infanteria a arătat în această regiune aceleaşi calităţi ca şi la Nord.

In Alsacia de sus şi în Vosgi inamicul nu mai iese din tranşeele lui în faţa alpinilor noştri, cari le-au luat toate tranşeele cari ne jenau. Acolo ca şi în regiunea St. Mihiel artileria noastră grea face aprovizionarea inamicului aproape cu neputinţă. (Havas).

Petrograd, 18. — *Generalisimul French a prezentat raportul asupra operaţiunilor de la Ipres şi a constatat că succesul lor a fost determinat în deplinul acord al acţiunii franceze şi britanice. De altă parte, corespondenţii de războiu ai lui „Times" semnalează din diferite puncte importante progrese ale armatelor aliate (Westnik).*

Generalisimul Joffre în mijlocul ziariştilor

Paris, 17 (sosită 18). — *Un trimis special al Agenţiei „Havas" a fost primit eri la marele cartier general împreună cu diferiţi ziarişti parizieni de către generalul Joffre, a cărui înfăţişare nu le-a părut de loc îmbătrânită, iar atletica lui statură nici de cum slăbită de cele patru luni de războiu. Din înfăţişarea întreagă a generalisimului se degajează impresiunea de vigoare fizică şi morală. Dânsul a formulat speranţa că ziariştii vor corecta unele greşeli pe cari germanii se silesc să le împrăştie şi vor duce cu dânşii din această vizită o bună impresiune despre armată, Generalul Joffre nu primeşte să fie felicitat pentru medalia sa militară, spunând: un singur lucru e mai important decât toate: să salvăm patria, iar accentul său dă confienţă că o va salva. (Havas).*

Regele Angliei
în Franţa

Londra, 18. (Oficial).— **Regele a plecat eri seară în Franţa, spre a vizita cartierul general al armatei britanice. (Reuter).**

Rusia şi neutralitatea Bulgariei

--Declaraţiile lui Sassonow--

Sofia, 18.— *Ziarul „Mir" află din sursă bine informată că o deputaţiune a ligei naţionale din Petrograd a fost primită de Sassonow, pe care l'a invitat să facă tot ce-i stă în putinţă spre a sprijini Serbia.*

Deputaţiunea s'a plâns contra pasivităţei Bulgariei.

Sassonow a liniştit-o asigurând că Bulgaria nu va părăsi neutralitatea faţă de Serbia, adăugând că în cazul când Bulgaria va păstra o neutralitate binevoitoare faţă de Tripla Înţelegere va obţine, fără luptă, teritorii în Macedonia.

R.

In jurul catastrofei
vasului «Bulward»

Roma, 17 (sosită 18). — **Ultimele telegrame din Londra anunţă că cu prilejul scufundărei vasului Bulward au perit, după ştiri oficiale, 770 marinari.**

S'a stabilit în chip temeinic că explozia a fost accidentală. (A. T. I.)

Republicele
sud-americane şi vasele de războiu ale beligeranţilor

Roma, 17 (sosită 18). — *Guvernele din Argentina, Chili, Peru, Uruguay au rugat guvernul din Washington să trateze cu ţările beligerante asupra zăbavei vaselor de războiu în apele teritoriale americane. Brazilia va adera în curând la cererea celorlalte state sudamericane. (A. T. I.)*

Fraţii Buxton la Niş

Viena, 18. — *Se telegrafiază din Sofia că fraţii Buxton au plecat eri spre Niş unde vor sta puţină vreme; în urmă se vor întoarce în Anglia. Se socoteşte în genere că misiunea lor n'a izbutit. (K. B.)*

Cartea galbenă
A GUVERMULUI FRANCEZ

Petrograd, 18.—**Guvernul francez a publicat o Carte Galbenă cu 160 de documente, prin care respinge afirmaţiunile tendenţioase ale diplomaţiei germane cu privire la cauzele războiului, punând în relief ipocrizia vicleană a guvernului de la Berlin. (Westnik).**

Wilson protestează
contra aruncărei bombelor

Roma, 17 (sosită 18). — **Se telegrafiază din Washington că presedintele Statelor Unite ar fi comunicat oficios reprezentanţilor Confederaţiunei americane în statele beligerante, dezaprobarea sa pentru aruncarea bombelor asupra oraşelor deschise cari n'au fost încă ocupate de trupelor beligerante. (A. T. I.)**

Generalul Hindenburg
felicitat de împărat

Posen, 18. — *Impăratul Franz Iosef a adresat generalului Hindenburg o telegramă în care-l felicită călduros pentru înaintarea sa, şi îl-a numit colonel onorar al regimentului 69 de infanterie austriac. (K. B.)*

Desminţiri

Berlin, 18. — *„Wolffbureau" declară că este cu totul neadevărată ştirea dată de „Figaro" şi alte ziare străine cu privire la un schimb de scrisori între împăratul Wilhelm şi Mikado puţin înainte de luarea fortăreţei Kiaoceao. (K. B.)*

Viena, 18. — *Agenţia otomană de la Constantinopole desminte în mod categoric aserţiunea din* Cartea Albă *britanică, ce afirmă că ministrul marinei turce, Djemal paşa, s'a dus la 7 August la ambasada Angliei şi a cerut drept compensaţiune pentru neutralitatea Turciei, ca să-i se dea acesteia Tracia occidentală. (K. B.)*

TREI CORPURI DE ARMATA
germană învăluite în Polonia rusească

Roma, 17 (sosită 18).— *„Le Matin" află din Petrograd că în cercurile militare competinte se afirmă că trei corpuri de armată germană ar fi învăluite în ţinuturile Brezemins şi Strykoff. Două corpuri de armată la nord de Leznica încearcă să-şi deschidă un drum printre lanţul întins de duşman. (A. T. I.)*

Lupta din Polonia
— Prevederile criticilor militari italieni —

Roma, 17 (sosită 18. — *Criticul militar al ziarului „Tribuna" afirmă că, dacă germanii vor reuşi să respingă pe ruşi peste Vistula, retragerea centrului rusesc va trage după sine şi retragerea aripei stângi, iar ruşii vor trebui să părăsească Cracovia. La din contră, dacă ruşii vor eşi învingători în jurul Lodz-ului, atunci lupta în jurul Cracoviei întoarcându-se în favoarea ruşilor va primi un nou avânt victorios şi în afară de asediul Cracoviei, armata austro-ungară va fi silită să se retragă în Silezia, îngreunând comunicaţiile trupelor germane cu urmări foarte grave. (A. T. I.)*

Ţarul pe teatrul războiului

Petrograd, 18. — Ţarul Nicolae II a plecat azi, la orele 10 dim., spre teatrul de războiu. (Westnik).

Arhiducele Carol Fr. Iosef
In audienţă la împărat

Viena, 18. — *„Fremdenblatt" află că arhiducele Carol Fr. Iosef a sosit de pe teatrul războiului de la Nord şi a fost primit în audienţă de către împăratul, căruia i-a raportat asupra situaţiunii de pe teatrul războiului iar după amiazi s'a înapoiat. (K. B.).*

Comunicat oficial german

Berlin, 18. — *Marele stat major anunţă de la cartierul general cu data de 18 dimineaţa: Pe teatrul apusean al războiului nimica nou. De asemenea în Prusia de răsărit şi în Polonia meridională a domnit în genere linişte.*

In Polonia de miază-noapte, la sudul Vistulei, prada noastră a crescut prin punerea la profit a succeselor anunţate eri. Numărul prizonierilor a crescut cam cu 9000, al tunurilor cu 18, al mitralierelor cu 26. Pe lângă aceasta numeroase trăsuri şi muniţiuni au căzut în mâinile noastre. (Wolffbureau).

O BANDA BULGARA
aruncă în aer podul de peste Strumiţa

Niş, 18.—*O bandă destul de puternică de comitagii bulgari, cu două mitraliere şi cu bombe, voind să facă să sară în aer podul căei ferate lângă Strumiţa, a surprins pe paznicii podului. Comitagii bulgari au tăiat nasul şi urechile paznicilor şi au făcut să sară podul în aer. Trupe sârbeşti au alergat îndată şi au respins banda. Reparaţiile podului merg activ. (Pressbureau).*

Ce spune Agenţia bulgară

Sofia, 18. — Din Atena şi din Niş s'au răspândit zvonuri false după cari Bulgaria ar îngrămădi trupe în districtele de graniţă, spre Strumiţa şi Kustendil. Aceste informaţiuni mincinoase sunt absolut fără temeiu şi întâmpină crezământ din nenorocire chiar din partea ziarelor cari au toate mijloacele de a le verifica falsitatea pe lângă cercurile oficiale ale capitalelor străine, unde lumea este perfect în curent cu situaţiunea din Bulgaria.

(Agenţia bulgară).

Egiptul este liniştit

Roma 17 (sosită 18).— „Roma" află din Alexandria:

Alexandria, Cairo, Ismailia şi mai toate oraşele din nordul Egiptului sunt pline de trupe venite din toate colţurile lumei. Mai întâi au sosit indienii; au venit pe urmă soldaţi din Malesia, Scoţia şi Anglia; în sfârşit au sosit şi australienii şi acuma se aşteaptă sosirea mauriilor din Noua Zelanda. Se svoneşte că nu este exclus ca să vie şi japonezii.

Cu toată această amestecătură împestriţată, se crede că contingentul de trupe de cari Anglia poate să dispue în Egipt pentru orice împrejurare e destul de însemnat.

Mai multe localuri de şcoală din Alexandria au fost preîacute în spitale. Marea şcoală Nasvich din Cairo a fost prevăzută cu paturi şi cu toate cele trebuincioase pentru îngrijirea răniţilor.

Toate ziarele şi-au redus formatul. Cenzura lucrează pe capete. Foile apar cu coloane întregi suprimate de cenzură.

Cu toate că Kedivul s'a pus, sau e pe cale de a se pune în fruntea trupelor otomane ce ţintesc să năvălească în Egipt, guvernul său tot mai funcţionează la Cairo şi se pregăteşte a apăra ţara împotriva fostului său suveran. Până acum nu s'au ivit semne de revoltă. Numai la Zagazig, în Egiptul de jos, câţiva arabi au încercat să ataca pe unii europeni, dar au fost îndată potoliţi. Populaţiunea sudaneză din marile centre cum este Cairo, care inspiră mai multă îngrijorare, nu a dat nici un semn de mişcare.

In clasa notabilităţilor şi a tinerilor naţionalişti s'au făcut numeroase arestări. Unii sunt închişi, alţii sunt trimişi sub pază la ţară şi unii expulsaţi peste graniţă: din aceştia cea mai mare parte vin în Italia. Dar în deobşte pornirea contra turcilor e răspândită în clasele culte şi de aceia Anglia are în ele un sprijin însemnat. Pe de altă parte, căpetenille musulmane au publicat în numele lui Alah o invitaţiune către populaţie să stăruind-o să fie liniştită căci numai ţărei se asigură că dacă Statul se va adresa publicului, acesta va răspunde tot aşa de mai pacea este izvorul prosperităţei şi cei mai buni amici ai Egiptului sunt numai englezii

Şefii religioşi — şeiki — din Sudan, au trimes o adresă guvernatorului general al Egiptului, în care recunosc toate binefacerile administraţiunei engleze precum şi toleranţa şi respectul religiunei.

Toate acestea ar dovedi că situaţia din Egipt dacă poate să inspire Angliei oarecare îngrijorare, nu este tocmai aşa de gravă, cum s'ar putea socoti în Europa. (A. T. I.)

Noui credite de războiu în Germania

Roma, 17 (sosită 18). — Cu ocaziunea redeschiderei Reichstagului care va avea loc mâine 2 Decembrie st. n. ziarele italiene află din Berlin că intenţiunea guvernului german este să ceară Reichstag-ului deschiderea de noi credite militare şi anume atât cât va fi nevoe cel puţin până la finele exerciţiului 1914-15. La cât se vor urca noile credite şi în ce formă vor fi cerute nu se ştie. Se vorbeşte de noui taxe, de impozite pe venit, pe alcool, şi alte impozite.

Un nou împrumut nu va fi cerut curând publicului, căci din împrumutul de 4 miliarde şi jumătate de mărci subscrise în Septembrie, statul mai are de încasat de la subscriitori încă aproape un miliard; apoi are posibilitatea să se mai împrumute la banca Imperiului al cărei portofoliu s'a uşurat cu mult (de la 4756 mil. mărci cât era la 30 Septembrie a scăzut la 2773 mil. mărci la 31 Octombrie st. n.) şi dispune de o rezervă metalică însemnată (1885 mil. mărci la 7 Novembrie a. c. faţă de 1215 mil. mărci la acelaşi epocă anul trecut).

In cercurile politice şi financiare se prevede că în Reichstag va domni acelaşi acord deplin, cum a fost la ultima şedinţă memorabilă dela 4 August trecut şi după entusiasmul populaţiunei şi condiţiunile economice prompt ca în Septembrie trecut. (A. T. I.)

LIGA BALCANICA

Roma, 19. — Ziarul *Corriere della Sera* află că constituirea unei ligi balcanice se prezintă din nou ca posibilă. Serbia pare a fi dispusă să facă astfel de concesiuni cari să înlesnească o înţelegere cu Bulgaria. Acest succes a fost obţinut de ministrul rus la Niş care după ştiri din izvor sârbesc s'a dus la Sofia pentru a lămuri guvernul bulgar asupra unor nevoi ale politicei sârbe.

Corriere della Sera adaogă că odată învinsă împotrivirea Serbiei va trebui să se învingă şi greutăţile pe cari le pune Grecia care nu vrea să renunţe la învecinarea teritorială cu Serbia, şi nici ca Monastir să fie al Bulgariei.

In această privinţă, o personalitate politică bulgară, fiind intervievată de acelaş ziar a declarat că dacă Grecia nu va renunţa la năzuinţele sale asupra Monastirului, Bulgaria este încă departe de a se dezinteresa definitiv de Salonic. Se speră totuşi că toate piedicile vor fi învinse.

După *Idea Nazionale*, tratativele cari se urmează în vederea unei înţelegeri sârbo-bulgare nu urmăresc facerea unui acord activ între cele două ţări balcanice împotriva Austro-Ungariei şi a Turciei. Dacă aceste negocieri vor izbuti, ele vor alcătui un element însemnat din marea problemă a unei noui ligi balcanice.

Legaţiunea sârbă din Roma declară însă că nu ştie nimic despre negocierile sârbo-bulgare.

Tribuna află din Atena că atât presa cât şi opinia publică din Grecia sunt alarmate în urma negocierilor sârbo-bulgare, temându-se de rezultatele vătămătoare ce ar putea să le aibă faţă de interessle Greciei. Aceasta nu va lua parte la nici un fel de tratative, fiind protivnică la orice când de concesie teritorială în favoarea Bulgariei. Mai mult încă: Grecia nu renunţă la dreptul său de a protesta şi eventual de a interveni chiar cu arme în cazul dacă concesiunile ce Serbia le-ar face Bulgariei ar turbura echilibrul balcanic. (Agenţia Telegr. Italiană).

Războiul în tranşee

Tunurile actuale bat departe şi dărîmă totul cu ghiulele lor irezistibile. Ca să înlăture pe cît cu putinţă acţiunea lor nimicitoare, adversarii s'au dat la fund, se bat din adăposturi, se pîndesc din ascunzătorile tranşeelor. Războiul a luat astfel o formă nouă, ceeace a făcut pe critici să-i dea calificativul de „războiul soboilor sau al cîrtiţelor".

Şi viaţa în şanţurile şi gropile tranşeelor este monotonă şi grea, precum se poate lesne închipui şi precum spun răniţii şi prizonierii cari au trăit prin ele.

Un redactor al ziarului *Le Temps*, care a avut ocaziunea să viziteze, în nordul Franţei, tranşeele liniei întîiu, franceze, comunică asupra lor impresiuni originale.

„Realitatea — scrie numitul — e îngrozitoare. In gropile şi şanţurile pline de noroi, pe paele umede şi mucede în care şi pe care trăesc soldaţii francezi, ajungi la cel mai înalt grad de suferinţă omenească, suferinţă alcătuită din lipsuri, din frig glacial, din neajunsuri de tot felul care nu mai au sfârşit. Şi cu toate acestea te obisnueşti cu ele. Cît am stat acolo, n'am auzit pe nici un soldat plîngîndu-se. In mizeria cumplită, încuibată prin găurile săpate în pămînt, am văzut numai feţe vesele. Toţi erau cuprinşi de veselie produsă de isvoarele cele mai curate ale temperamentului naţional, din încredere, din optimism şi din voinţă.

„De trei luni stau ostenii francezi înghesuiţi pe sub pămînt şi ştiu bine că n'au ajuns la capătul trudei lor, dar sînt aşa de siguri de victorie că o aşteaptă cu linişte şi se miră cînd aud că cei cari nu sînt în luptă aşteaptă tremurînd de nerăbdare veşti despre acţiunea lor.

„Aceşti osteni ai Franţei cînd ştiu că sînt daţi înapoi de la un punct ocupat, că au perdut o pădure ori un sat, nu se turbură de loc. Sînt convinşi că acestea sînt episoade secundare ale aventurii celei mari în care sînt înhămaţi, şi al cărei rezultat e pentru ei aşa de sigur că nu se preocupă de loc, că nu vorbesc nicidecum de el.

„Soldaţii în mijlocul cărora mă aflam erau tineri între 25 şi 30 de ani. S'au bătut pretutindeni de la Meusa pînă la Marea Nordului. Ofiţerii sînt lăsaţi liberi să ia iniţiativele pe care le socotesc necesare.

„Eu, îmi spunea un ofiţer, am sistemul acesta. Sînt convins că nu se poate face nici o treabă cu soldaţii cari nu au tot ce le trebue. De aceea, fac ce fac, şi le dau tot ce le poate mări buna stare şi cruţa silinţe deşerte. Le dau mai cu seamă trei lucruri, haine, hrană şi tutun. Şi soldaţii de sub comanda mea sînt şi mai veseli de cît ceilalţi. Stiu că sînt în stare să moară pînă la unul pentru mine.

„Poate că ce fac eu, urmează ofiţerul, nu e prea regulat, dar puţin îmi pasă de observaţiunile ce mi-ar putea face administraţia. In războiu trebue rezultate imediate şi ştiu că soldaţii mei sînt, în orice moment, gata să meargă înainte. Şi voi merge înainte cu ei prin noroi, prin frig, prin zăpadă şi prin ploaie de gloanţe, prin tot ce poate înspăimînta şi încremeni pe cei cu suflete mici".